

Overheid, dwing bedrijven actie te ondernemen tegen **kinderarbeid**

Het bestrijden van kinderarbeid kan alleen succesvol zijn als iedereen meedoet, schrijft *Mark Wijne*.

Wat hebben Heineken, G-Star Raw, Tony's Chocolonely, Oxfam Novib en Unicef gemeen? Alle vijf, en met hen nog

veel meer bedrijven en maatschappelijke organisaties, pleiten voor het aannemen van de Wet Zorgplicht Kinderarbeid op 19 december door de Eerste Kamer. Nog steeds gaan ruim 150 miljoen kinderen wereldwijd niet naar school, maar werken zij in fabrieken en werkplaatsen. En omdat ze moeten werken kunnen ze niet naar school of maken ze hun schoolopleiding niet af. Kinderarbeid dus.

Ook in Nederland zijn er nog altijd bedrijven die producten verkopen waarbij kinderarbeid niet uitgebannen is. Zo blijkt dat tienermeisjes in spinnerijen in India stoffen maken voor kleding die bedrijven zoals H&M en Primark in Nederland verkopen. Voor de productie van mobiele telefoons en tablets van onder meer Apple en Samsung wordt coltan en goud gedolven met behulp van kinderarbeid in verschillende Afrikaanse landen zoals Congo en Oeganda. Zelfs van de chocolade in de koekjes in onze supermarkten is er geen garantie dat deze kinderarbeidvrij zijn.

In februari 2017 nam de Tweede Kamer met ruime meerderheid de initiatiefwet Zorgplicht Kinderarbeid aan. De initia-

tiefwet werd al gesteund door onder meer Verkade, Arte, Auping, Plus Supermarkten, Rabobank, ASN Bank en Aegon in een open brief eerder deze maand. Inmiddels steunt ook ABN Amro deze initiatiefwet. Kinderarbeid moet volgens deze bedrijven wettelijk worden aangepakt. Dit moet collectief geregeld worden. Anders zal er altijd een concurrerend bedrijf zijn dat wel gebruikmaakt van kinderarbeid om een lagere prijs te kunnen bieden.

De extra inspanning die Nederlandse bedrijven volgens het huidige wetsvoorstel vanaf 2020 moeten doen, zal bijdragen aan het uitbannen van kinderarbeid vóór 2025. Dat is, samen met het uitbannen van dwangarbeid, een van de wereldwijd afgesproken duurzame ontwikkelingsdoelen. Van bedrijven wordt al lang door de overheid verwacht dat zij de OESO-richtlijnen voor verantwoord ondernemen hanteren, waar ook het uitbannen van kinderarbeid in productieketens onder valt. Toch bestaat kinderarbeid nog steeds. Met alleen vrijwilligheid gaat kinderarbeid dan ook niet goed bestreden worden. Deze wet kan hier wel voor zorgen.

Toch is allerminst zeker dat deze wet op 19 december wordt aangenomen. Meerdere senatoren, met name van D66 en het CDA, twijfelen. Politieke tegenstanders menen dat de wet het midden- en kleinbedrijf te zwaar zou belasten.

Maar de wet legt alleen vast wat de overheid nu ook al dringend aan bedrijven vraagt: de verklaring dat een bedrijf zich inspannt om na te gaan of kinderarbeid in de productieketen voorkomt en daar actie tegen onderneemt. Omdat de wet op z'n vroegst in 2020 van kracht wordt, hebben bedrijven voldoende tijd om zich hierop voor te bereiden.

De afgelopen 20 jaar maken duidelijk dat de meeste bedrijven die te maken hebben met kinderarbeid, alleen in beweging komen als dat voor henzelf een bedrijfsrisico oplevert. Niet omdat het uitbannen van kinderarbeid hoog op hun

Bedrijven zijn te vaak geneigd om kinderarbeid te ontkennen of verbergen

agenda staat. Ook in de ketens van Nederlandse bedrijven komt kinderarbeid voor - zoals bij kleding, schoenen, leerproducten, hazelnoten, koffie, thee, natuursteen en goud. Bedrijven zijn nu te vaak geneigd om kinderarbeid te ontkennen of verbergen, of zo snel mogelijk de relatie met de leverancier te verbreken in plaats van mee te werken aan het vinden van oplossingen.

Is er door bedrijven, vaak samen met maatschappelijke organisaties en vak-

bonden, dan geen vooruitgang geboekt in de afgelopen 20 jaar? Zeker wel, maar vooral bij de productie van voor consumenten zichtbare producten zoals kleding, en dan vooral bij de kledingproductie zelf maar nog niet of nauwelijks verderop in de keten zoals de spinnerijen, ververijen en de katoenproductie.

De veelgehoorde bewering dat de Wet Zorgplicht Kinderarbeid convenanten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in de weg zal zitten is onterecht. Een flink aantal maatschappelijke organisaties doet mee aan convenanten, maar zien dat veel bedrijven dat niet doen. Veel sectoren waarin kinderarbeid voorkomt lijken er helemaal niet aan te willen. Deze wet verplicht bedrijven hun invloed op leveranciers of eigen producenten aan te wenden om kinderarbeid uit te bannen.

Ook zou deze wet het eigen initiatief in de weg staan. Wij denken dat de wet juist maatschappelijke actie en creativiteit kan bevorderen. In het Verenigd Koninkrijk leidt de 'Modern Slavery Act' tot grote maatschappelijke dynamiek en ook Europese wetgeving hierover is in aantocht. En laten we de Nederlandse consumenten niet vergeten. Zij moeten er straks zeker van kunnen zijn dat producten in Nederland niet door kinderhanden gemaakt zijn. Dat geeft de consument meer vertrouwen dan de onduidelijke situatie op dit moment.

Mark Wijne is expert kinderrechten en bedrijven bij UNICEF Nederland. Dit pleidooi is ook ondertekend door: Fairfood, Max Havelaar, Oxfam Novib, SOMO, Stop Kinderarbeid Coalitie en UNICEF Nederland.

Meisjes aan het werk in een **Indiase textiel-fabriek.**